Minister
Zdrowia

ZPP.050.2.2025.DL

Warszawa, 04 lutego 2025

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Stanisława Karczewskiego, Senatora Rzeczypospolitej Polskiej, podczas 26. posiedzenia Senatu RP w dniu 8 stycznia 2025 r. w sprawie zapobiegania chorobie alkoholowej, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji pozostających we właściwości Ministra Zdrowia.

Przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz poprawa funkcjonowania systemu profilaktyki i leczenia uzależnień są jednym w kluczowych obszarów działań Ministerstwa Zdrowia. Na bieżąco analizowane są rozwiązania mające na celu ograniczenie spożycia alkoholu oraz szkód powodowanych przez jego spożywanie, o potwierdzonej skuteczności, zgodnie z podejściem, że skuteczna polityka przeciwalkoholowa charakteryzuje się wykorzystaniem narzędzi w różnych zakresach oddziaływania.

Odpowiadając na pytanie pierwsze odnośnie do kwestii terminu przedłożenia w Sejmie RP projektu ustawy o zakazie sprzedaży alkoholu na stacjach paliw, uprzejmie informuję, że projekty dokumentów rządowych (m.in. ustaw) w pierwszej kolejności ujmowane są w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów na wniosek organu wnioskującego. Powyższe dokonywane jest za pośrednictwem Zespołu ds. Programowania Prac Rządu. Uprzejmie informuje, że w wyniku prac Zespołu, do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów wpisany został projekt ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (numer w wykazie UD147). Założenia projektu stanowią odpowiedź m.in. na zdiagnozowany problem jakim są niepożądane i niebezpieczne praktyki dotyczące wyglądu opakowań napojów alkoholowych.

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Wykazie, proponowane rozwiązania w przedmiotowym zakresie odnoszą się zarówno do kwestii wyglądu opakowania napoju alkoholowego oraz wyglądu i treści zamieszczanych na nim informacji, jak i do materiału, z którego może być wykonane opakowanie – w przypadku opakowań o ilości nominalnej do 300 ml. Zaproponowano, aby opakowania te mogły być wykonane wyłącznie ze szkła lub metalu. Projekt zawiera niezbędne zmiany w zakresie przepisów karnych i przepisy intertemporalne, wynikające z zaproponowanych zmian przepisów ustawy. Z szerszą informacją na temat projektowanych rozwiązań, które zostały ujęte w wykazie można zapoznać się na stronie internetowej pod adresem: https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-ustawy-o-wychowaniu-w-trzezwosci-i-przeciwdzialaniu-alkoholizmowi. Decyzją Zespołu przepisy dotyczące ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych na stacjach paliw nie znalazły się w ww. wpisie do wykazu.

Niezależnie od powyższego, wskazać należy że Ministerstwo Zdrowia w kreowaniu polityki wobec alkoholu kieruje się rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia, według której ograniczenie dostępności fizycznej alkoholu jest jednym z najbardziej skutecznych działań zmierzających do ograniczenia jego spożycia. Ograniczenie dostępności zostało ocenione jako wysoce opłacalna interwencja typu „best-buy" w profilaktyce chorób niezakaźnych. Krajom zaleca się uchwalenie i egzekwowanie przepisów dotyczących fizycznej dostępności alkoholu np. skrócenie godzin sprzedaży, ustalenie odpowiedniego minimalnego wieku umożliwiającego zakup lub spożycie napojów alkoholowych oraz zmniejszenie gęstości punktów sprzedaży. Rządy powinny regulować gęstość punktów sprzedaży alkoholu i ograniczać ją tam, gdzie powoduje to nieuzasadnioną szkodę[1)]. Wprowadzenie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych na stacjach paliw wpisuje się w ograniczanie fizycznej dostępności alkoholu i stanowi krok w stronę redukcji powszechności alkoholu i łatwego do niego dostępu.

Odnosząc się do pytania drugiego dotyczącego podjęcia działań w celu ograniczenia reklam alkoholu uprzejmie informuję, że Ministerstwo Zdrowia, wśród pakietu propozycji zmieniających przepisy regulujące promocję napojów alkoholowych, zaproponowało zaostrzenie przepisu karnego za nielegalną reklamę i promocję napojów alkoholowych (z grzywny w wysokości od 10 000 do 500 000 zł na grzywnę w wysokości od 20 000 do 750 000 zł oraz uzupełnienie katalogu sankcji o ograniczenie wolności). Czynione są starania, aby propozycja ta, wraz z innymi ważnymi zmianami z zakresu polityki przeciwalkoholowej, została uwzględniona w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

[1)] https://www.who.int/initiatives/SAFER/alcohol-availability.

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Odpowiadając na pytanie piąte, dotyczące prac nad rozwiązaniami prowadzącymi do likwidacji bądź ograniczenia sprzedaży alkoholu wysokoprocentowego w niewielkich opakowaniach, uprzejmie informuję, że z uwagi na obowiązujące przepisy ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2255) wdrażającej dyrektywę PE i Rady ustanawiającą zasady dotyczące nominalnych ilości produktów w opakowaniach jednostkowych, która w załączniku nr 1 określa dopuszczalne nominalne ilości napojów alkoholowych, nie zidentyfikowano możliwości wprowadzenia zakazu sprzedaży tzw. „małpek".

Niemniej jednak w 2021 r. z inicjatywy Ministra Zdrowia do kategorii opłat za zezwolenie na obrót hurtowy, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i 2 ustawy, dodana została opłata dotycząca zaopatrywania w napoje alkoholowe o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml przedsiębiorców posiadających zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Opłata wynosi 25 zł za każdy litr 100% alkoholu w ww. opakowaniach, w które zaopatrzono sprzedawcę detalicznego.

Wpływy z opłaty stanowią w 50% dochód własny gmin. Pozostałe 50% stanowi przychód Narodowego Funduszu Zdrowia. Wpływy z opłat stanowiące dochód gminy przeznaczają na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu (zatem zadania własne samorządu gminy związane przykładowo z polityką społeczną, zdrowotną lub inne działania związane z profilaktyką lub rozwiązywaniem problemów związanych ze spożyciem alkoholu), z kolei przychody Narodowego Funduszu Zdrowia są przeznaczane na działania profilaktyczne i świadczenia opieki zdrowotnej związane z opieką psychiatryczną, leczeniem uzależnień oraz innych następstw zdrowotnych spożycia alkoholu.

Odnosząc się do pytania o plany wprowadzenia programów terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla kierujących pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 98a ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1210) kierowca lub osoba posiadająca pozwolenie na kierowanie tramwajem, która kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, jest obowiązana m.in. ukończyć kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii. Zgodnie z art. 100 ust. 3 tej ustawy kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii jest prowadzony w formie wykładów i obejmuje w szczególności przedstawienie:

1) skutków wypadków drogowych;

2) wpływu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu na funkcje percepcyjne kierującego oraz na podejmowane przez niego decyzje w ruchu drogowym;
3) psychologicznych aspektów kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym.

Szczegółowy program kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 grudnia 2021 r. w sprawie kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii oraz szczegółowych warunków i trybu kierowania na badania lekarskie lub badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu (Dz.U. z 2023 r. poz. 1629).

Ponadto uprzejmie informuję, że w ostatnich latach Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom zleciło ogólnopolską kampanię społeczną „Bez chemii na drodze" zrealizowaną przez Fundację Poza Schematami ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych.

Cel kampanii stanowiło rozpowszechnianie informacji na temat ryzyka związanego ze skutkami używania substancji psychoaktywnych przy poruszaniu się po drodze. Kampanię adresowano do kierowców, rowerzystów, pasażerów i użytkowników dróg w ogóle. Działania kampanii są również skierowano do rodziców dzieci i nastolatków, którzy będą samodzielnie poruszać się po drogach, a w bliższej lub dalszej przyszłości uzyskają prawo jazdy. Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej kampanii https://bezchemiinadrodze.pl/.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Wojciech Konieczny
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/